

19.1.2021

EOAK/2957/2020

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Tarkastaja Peter Fagerholm

TARKASTUS: LAPIN POLIISILAITOS, 3.11.2020

Osallistujat EOAK:sta

Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen
Esittelijäneuvos Juha Haapamäki
Esittelijäneuvos Mikko Eteläpää
Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Minna Ketola
Tarkastaja Peter Fagerholm

Osallistujat tarkastuskohteesta

Poliisipäällikkö Esa Heikkinen
Apulaispoliisipäällikkö Jyrki Pelkonen
Poliisilakimies Jan Fordell
Rikosylikomisario Jukka Haataja
Ylikomisario Rauno Pätsi
Komisario Hannu Partanen

1. Yleistä tarkastuksesta

Tarkastuksen tarkoitus oli saada yleiskuva poliisilaitoksen tilanteesta ja mahdollisista ongelmista sekä samalla keskustella poliisihallinnon ajankohtaisista asioista poliisilaitoksen näkökulmasta.

Ennen tarkastusta hankittiin seuraava etukäteisaineisto:

- esikäsittely-yksikössä (REK Rovaniemi ja Meri-Lappi) tehdyt päätökset olla toimittamatta esitutkintaa ja esitutinnan keskeyttämispäätökset ajalta 1. - 14.2.2020.
- ohjeistus/määräys rikosten esikäsittelytoiminnon järjestämisestä poliisilaitoksella.
- rikosperusteisista ja poliisilakiperusteisista säilöönotoista KIP-lomakkeet ajalta 20.-24.2.2020 (Rovaniemi) ja ajalta 10.2. – 8.3.2020 (Kittilä, Sodankylä, Inari). Mikäli jokin poliisivankiloista ei ollut käytössä em. aikana, pyydettiin toimittamaan KIP-lomakkeet vastaavan pituiselta ajalta vuodelta 2019, jolloin poliisivankila oli toiminnassa.
- selvitys siitä, mitä konkreettisiin toimenpiteisiin koronaviruspandemian johdosta on ryhdytty poliisivankiloissa ja miten se on vaikuttanut poliisivankiloiden käytäntöihin.
- kultakin poliisilaitoksen telepakkokeinoja käyttäneeltä tutkinnanjohtajalta kolme ensimmäistä vuonna 2019 tuomioistuimelle esitettyä telepakkokeino vaatimusta (ja käräjäoikeuden päätös, jos se on poliisilaitoksella). Samoin teknisen tarkkailun osalta kultakin poliisilaitoksen tutkinnanjohtajalta vuoden 2019 kaksi ensimmäistä heidän tekemäänsä päätöstä teknisestä

tarkkailusta ja kultakin STEKPOV:lta vuoden 2019 kolme ensimmäistä ns. rajoitetun valeoston (PKL 10:35,1 ja PoIL 5:36,1; ”Yksinomaan yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta...”).

- kymmenen viimeisintä poliisilaitoksen tekemää kanteluratkaisua.
- viisi viimeisintä poliisilaitoksen tekemää päätöstä vahingonkorvausasiassa.
- viisi viimeisintä poliisilaitoksen tekemää virkamiesoikeudellista ratkaisua
- poliisilaitoksen viimeisin laillisuustarkastussuunnitelma ja –kertomus

Etukäteisaineiston herättämiä kysymyksiä käytiin läpi kunkin asiakohdan yhteydessä.

Tarkastus toteutettiin TUVE-videoyhteydellä Poliisihallituksen tiloista.

2. Poliisilaitoksen yleisesittely

Poliisipäällikkö Heikkisen mukaan 16:sta poliisiasemasta 14 ovat miehitettyjä. Vain Utsjoella ja Enontekiöllä ei ole poliisin henkilöstöä sijoitettuna, joskin Utsjoella on kunnan kanssa yhteispalvelupiste. Savukoskella olevassa palvelupisteessä annetaan kerran kuukaudessa lupapalveluja. Poliiseja on yhteensä 310 ja muuta henkilöstöä 90.

Tunturilapin toimintavalmiusaika on saatu laskettu 100 minuutista 70 minuuttiin. Toimintavalmiusaikojen suhteen Utsjoki on edelleen haastava. Utsjoella on kuitenkin keskimäärin vain yksi A-kiireellisyysluokan tehtävä kuukaudessa. Heikkisen mukaan Utsjoelle ei siten ole tarvetta sijoittaa pysyvästi poliisimiehiä. Siellä kullakin hetkellä toimivat poliisimiehet ovat komennuksella. Lisäresurssien myötä on päästy lähes kokonaan eroon poliisien kotivarallaoloista. Tarkastuspäivänä tuli myös tieto, että poliisilaitos saa 10 uutta poliisivirkkaa.

Lapin poliisilaitoksessa on kolme kenttäjohtoaluetta. Poliisitehtävistä 70 % on Rovaniemen ja Meri-Lapin alueilla ja 30 % tehtävistä harva-alueilla.

Ketola tiedusteli yleisemmin poliisilaitoksen resurssitilanteesta. Heikkisen mukaan resurssit (HTV) ovat ns. tapissa. Heikkisen mukaan on ollut haasteita saada väkeä pysymään perustutkinnassa, eikä resursseja ole yhtään ylimääräistä. Vuonna 2021 poliisilaitos pystyy kuitenkin pitämään nykyiset HTV:t ja tilanne Heikkisen mukaan siinä mielessä hyvä.

Heikkisen mukaan ongelma toiminnalle on poliisilaitoksen toimitilojen osin heikko kunto. Rovaniemellä noin 50 työntekijää on väistötiloissa. Kittilän, Ivalon ja Kemijärven toimitilojen uusimiseksi on olemassa rahoitus, mutta Rovaniemen osalta vasta periaatepäätös. Lisäksi Heikkinen toi esiin sen, että poliisi toimii poroasioissa (porojen rajanylitykset) solmittujen sopimusten toimeenpanotehtävissä; nimenomaan Norjan suhteen tämä teettää töitä. Heikkisen mielestä tämä tehtävä kuuluisi maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen. Saamenkieltä taitaviakin on poliisilaitoksella varsin vähän.

Haapamäki otti esille kysymyksen rekrytoinneista. Heikkisen mukaan on vaikea saada rekrytoitua poliiseja joillekin pienemmille paikkakunnille, esimerkiksi Sodankylään ja Kemijärvelle. Sen sijaan Kittilään hakijoita on löytynyt monipuolisten harrastusmahdollisuuksien takia ja esimerkiksi Inarin poliisiasemalle voi houkutella erämaaympäristö. Pätsin mukaan nuoret poliisit tulevat kuitenkin usein vain väliaikaisesti Lappiin työskentelemään; saatuaan viran etelämpää he siirtyvät sinne.

Haapamäki tiedusteli myös yhteispartioinnin tilanteesta. Pätsin mukaan yhteispartiointia rajan kanssa on lähinnä vain teemavalvonnassa. Heikkisen mukaan rajavartiolaitoksen partiolle annettuja poliisitehtäviä on ollut hyvin vähän. Moniviranomaisyhteistyö on silti poliisilaitoksessa tiivistä. Sen sijaan yhteispartiointi Ruotsin kanssa ei tulle toteutumaan.

Haapamäki otti myös esille kysymyksen poliisiasemien aukioloajoista ja viittasi asetukseen valtion virastojen aukiolosta. Heikkisen mukaan poliisilaitos on ilmoittanut aukioloaikojen muutoksista Poliisihallitukselle, mutta siitä ei ollut tietoa, onko ilmoitus mennyt edelleen sisäministeriöön. Todettiin, että tähän kysymykseen liittyvä asia on vireillä oikeusasiamiehen kansliassa.

3. Koronaepidemian vaikutukset poliisilaitoksen toimintaan

Saadun tiedon mukaan poliisilaitos on selvinnyt koronaepidemiasta hyvin. Poliisilaitoksessa on ollut vain yksi tartunta, eikä jatkotartuntoja ole havaittu.

Pätsin mukaan poliisin valvonta- ja hälytystoiminnassa on pyritty sellaisiin eriytettyihin toimintoihin, ettei koko työvuoro joudu karanteeniin (esim. ruokailu, yhteisissä tiloissa oleskelu yms.).

Partasen mukaan asetarkastukset hoidetaan koronan takia Rovaniemellä vain ajanvarauksella; tämä hyväksi havaittu käytäntö saattaa jäädä pysyväksi. Lupatiskien turvallisuutta on parannettu muun muassa pleksilasilla, ja on erikseen annettu sekä henkilöstölle että asiakkaille ohjeistus koronakäyttäytymisestä. Maskisuositus on sekä asiakkaille että henkilöstölle useissa toimipaikoissa. Ottaen huomioon, että merkittävä määrä asiakkaista tulee lupapalveluihin ilman ajanvarausta, on laskettu maksimi asiakasmäärä per lupapalvelupiste, jotta etäisyydet pysyvät. Jos asiakasmäärä ylittyy, asiakkaita pyydetään poistumaan tilasta hetkellisesti. Liiallinen asiakasmäärä ei kuitenkaan ole yleensä ongelma.

4. Oikeusyksikkö

Poliisilaitoksen oikeusyksikössä työskentelee ainoastaan poliisilakimies Fordell. Alun perin oikeusyksikköön oli tarkoitus olla kaksi virkaa, mutta silloinen poliisipäällikkö kuitenkin päätti, että yksikköön tulee vain poliisilakimiehen virka. Fordellin mukaan Poliisihallituksen näkemys on, että oikeusyksikössä olisi perusteltua olla kaksi henkilöä. Työn määrä ja laaja tehtäväkuva on haastava yhdelle henkilölle ja esimerkiksi kesälomien aikana apulaispoliisipäällikkö joutuu sijaistamaan poliisilakimiestä.

Oikeusyksikkö vastaa poliisilaitoksen laillisuusvalvonnasta ja sen järjestämisestä, vahingonkorvauksia ja kanteluja koskevista asioista, kurinpitopäätösten valmistelusta sekä huolehtii laillisuusvalvontaan liittyvien kansalaiskirjeiden ja palautteiden käsittelystä. Oikeusyksikkö tuottaa myös poliisilaitoksen toiminoille tarvittavia lakimiespalveluja sekä pyydetessä ottaa kantaa vaativaa juridista osaamista edellyttävissä esitutkinta- ja pakkokeinoasioissa. Tällöin on pidettävä mielessä se, että asia voi tulla myöhemmin oikeusyksikköön laillisuusvalvonta-asiana.

Lisäksi poliisilakimies käyttää poliisilaitoksen puhevaltaa rikosasioissa asianomistajana ja päättää tietyistä menettämisseuraamuksiin liittyvistä täytäntöönpanotoimista. Fordell toimii niin ikään hankintalakimiehenä sekä poliisilaitoksen tietosuojavastuuhenkilönä.

Kanteluja tulee vuosittain noin 20 ja kansalaiskirjeitä noin 10. Fordellin mukaan tämä vuosi on kuitenkin ollut poikkeuksellinen, kun tarkastukseen mennessä on kirjattu jo 30 kantelua. Suurimmat asiaryhmät ovat esitutkinta ja sen kesto, valvonta ja hälytystoiminta sekä erilaiset pakkokeinot. Fordellin mukaan oikeusyksikön kautta siirretään poliisirikostutkintaan vuosittain alle 10 asiaa.

Vuosittain tulee alle 10 vahingonkorvaushakemusta. Tänä vuonna hakemuksia on tullut kuitenkin jo 11. Vahingonkorvausasiat liittyvät lähinnä poliisin suorittamiin pakkotoimiin, kuten ovien aukimurtamisiin ja muihin etsintätehtävissä yksityiselle omaisuudelle aiheutuneisiin vahinkoihin. Fordellin mukaan yhteistyö Valtiokonttorin kanssa vahingonkorvausasioissa on toiminut hyvin, eikä ongelmia ole esiintynyt.

Fodellin mukaan Poliisihallituksen laillisuusvalvonta tukee poliisilaitoksen omaa valvontaa ja sieltä saa myös tarvittaessa tukea.

Haapamäki tiedusteli, miten on otettu esteellisyysskysymykset huomioon, kun Fordell siirtyi rikostorjunnan päällikön tehtävästä oikeusyksikön lakimieheksi. Fordellin mukaan, mikäli hän ei esteellisyyden takia pysty itse asioita hoitamaan jonkun asian, hän siirtää asian poliisipäällikön ratkaistavaksi. On kuitenkin ollut hyvin vähän sellaisia asioita, joissa esteellisyys olisi tullut kysymykseen. Fordell totesi, että tutkinnanjohtajia johtaa sektorinjohtaja Haataja, eikä hän siten aikaisemmassa tehtävässään Rovaniemellä rikostorjunnan päällikkönä suoraa johtanut tutkinnanjohtajia. Todettiin, että poliisilakimiehen esteellisyydestä ja valinnasta on kanneltu oikeusasiamiehelle.

Tarkastustoiminta

Etukäteen toimitetussa tarkastussuunnitelmassa ei ollut huomautettavaa.

Fordellin mukaan tänä vuonna on tarkastettu kaikki poliisivankilat tarkastussuunnitelman mukaisesti. Esille on tullut vaihtelu lämpimien aterioiden määrässä. Pienimissä poliisivankiloissa saa kaksi lämmintä ateriaa päivässä, kun esimerkiksi Rovaniemellä vain yhden. Fordell totesi, että muissa kuin Rovaniemien ja Kemien poliisivankiloissa on kyse varsin lyhyistä säilytysajoista.

Tarkastustoiminnan perusteella tai muutoin ei poliisilaitoksessa ole otettu viimeiseen kahteen vuoteen tutkittavaksi asioita omasta aloitteesta.

Lapin poliisilaitoksella on otettu käyttöön prosessi, jonka mukaisesti poliisilakimies käy laillisuusvalvontahavainnot poliisilaitoksen johdon kokouksessa. Samalla poliisipäällikkö vastuuttaa toimenpiteitä vaativat tapaukset nimetyille henkilöille. Tarvittaessa toimenpiteille annetaan määräaika, jonka kuluessa tehtyihin havaintoihin tulee puuttua tai puutteet korjata. Samalla vastuutetun henkilön pyydetään ilmoittamaan esimiehelleen ja oikeusyksikköön, miten ja milloin asiaan on reagoitu. Tämän lisäksi edellisen vuoden laillisuusvalvonnan havainnot käydään läpi seuraavan vuoden valvontakäynnin yhteydessä.

Huomioita etukäteisaineistosta

Etukäteen saaduissa kanteluratkaisuissa käsittelyajat olivat varsin kohtuullisia. Myöskään perusteluissa ei ollut erityisemmin huomautettavaa ja kanteluiden lopputulosten voitiin katsoa olevan harkintavallan puitteissa. Tosin kun saadut

selvitykset eivät olleet aineistossa, ei kovin perusteellinen arviointi ollut mahdollista.

Kahdessa tapauksessa kantelu johti virkamiesoikeudelliseen menettelyyn. Poliisipäällikkö oli päättänyt antaa kantelijoille tiedon siitä, mihin heidän kirjoituksensa virkamiesoikeudellisessa menettelyssä on johtanut. Todettiin, että tämä on ollut perusteltua.

Huomattavaa oli, että kolmessa kanteluasiassa (etukäteisaineiston kymmenestä) oli esitetty esteellisyysväitteitä, mikä on tavallista enemmän. Yhdessä tapauksessa näytettiin otetun kantaa poliisipäällikön esteellisyyteen. Haapamäki totesi, että Poliisihallituksen laillisuusvalvontaohjeen mukaan Poliisihallitus käsittelee ja ratkaisee hallintokantelut, jotka koskevat poliisiyksiköiden ylintä johtoa. Fordell totesi, että kyse on päätöksen epätarkasta muotoilusta ja asiassa ei tosiasiallisesti otettu kantaa poliisipäällikön esteellisyyteen. Poliisihallituksen ohje on sinänsä tiedossa.

Vahingonkorvauspäätökset oli käsitelty suhteellisen ripeästi eikä niiden lopputuloksista ollut käytettävissä oleva selvitys huomioon ottaen huomauttamista. Neljä tapauksista koski murretun oven korvaamista.

Myöskään virkamiesoikeudellisissa ratkaisuissa ei ollut huomauttamista. Niitä oli ollut varsin vähän, ei edes vuosittain.

5. Rikostorjuntasektori

Haatajan mukaan poliisilaitoksessa on kolme rikostutkintayksikköä; Rovaniemen ja Meri-Lapin rikostutkintayksiköt sekä alueellinen tutkintayksikkö. Meri-Lapissa ja Rovaniemellä on esikäsittelyä sekä lyhytkestoista- että pitkäkestoista tutkintaa.

Rikoslakirikokset (pois lukien liikenne rikokset) ovat lisääntyneet. Alkuvuonna 2020 rikoksia on kirjattu 7723 kpl ja kasvua edellisvuoteen on noin 11 %. Selvitysprosentti on noin 59 % eli valtakunnan tasoa (48 %) parempi. Tutkinta-aika on 159 vrk (koko Suomi 145 vrk). Väkivaltarikosten selvitysprosentti on noin 80 % (koko Suomi 67 %). Tutkinta-aika on valtakunnan keskiarvon tasolla. Erityisesti huumausainerikosten määrä on lisääntynyt (41%). Tänä vuonna niitä on kirjattu yhteensä 1140, kun viime vuonna vastaavana ajankohtana niitä kirjattiin 809. Poliisilaitos on perustanut huumerikostutkinnan kenttävalvontaryhmän, joka on saanut hyviä tuloksia aikaiseksi.

Haatajan mukaan rikostorjunnassa painotetaan vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten, mukaan lukien perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja seksuaalirikokset, sekä yhteiskunnan kannalta haitallisimpien tekojen (järjestäytynyt rikollisuus, tietoverkkorikollisuus, talousrikollisuus ja harmaa talous, huumausainerikollisuus ja viharikollisuus) ennalta estämistä ja tutkintaa. Haatajan mukaan painopisteet/priorisoinnit liittyvät poliisilaitoksen tekemään tulossopimukseen Poliisihallituksen kanssa sekä yleisiin valtakunnallisiin linjauksiin.

Vaikka tutkijoita on ollut vähän, tutkintaprosessit ovat toimineet. Eniten resursiongelmia on ollut päivittäisrikostutkinnassa ja juttumäärien nousu on pahentanut tilannetta. Koronan takia on kuitenkin Haatajan mukaan ollut paremmin tutkijoita paikalla muun muassa, koska koulutuspoistumia on ollut vähemmän.

Ennalta estävässä toiminnassa (EET) on yksi tutkinnanjohtaja ja neljä tutkijaa. Toiminnassa on saatu hyviä tuloksia ja siihen on liitetty Ankkuritoiminta. Toiminnan rahoituksen jatkuvuus on kuitenkin epävarmaa. Nuorten tekemät ja nuoriin kohdistuneet rikokset ovat priorisointilistan kärjessä ja tutkinta-aikoja seurataan säännöllisesti.

Poliisilaitos on mukana myös oikeusministeriön moniammatillisessa ns. RIKO – hankkeessa, jossa tavoitteena on tukea rikoksia oireilevia nuoria ja heidän perheitään. Kohteena ovat alle 25-vuotiaat nuoret, jotka ovat syyllistyneet rikoksiin, ovat vankilassa tuomiotaan suorittamassa taikka ovat vapautumassa. Hankkeessa on mukana kolme osapuolta; Lapin poliisilaitos, Rovaniemen kaupunki ja Aseman lapset.

Rikostorjunnan yhteistyö syyttäjien kanssa on operatiivisella tasolla jokapäiväistä ja sujuvaa. Yhteistyön toimivuutta on varmistettu ns. pelisääntökirjalla, jossa on sovittu käytänteistä ja prosesseista sekä huomioitu syyttäjän näkökulma.

Työsuojelurikoksiin erikoistuneet poliisimiehet ovat talousrikosryhmässä. Yhteistyö työsuojeluviranomaisten kanssa on kehitetty muun muassa yhteisillä palavereilla. Talousrikostutkintaan on saatu myös ekonomitarkastaja.

Lapin poliisilaitos on siirtynyt vuotta vanhempien rikosasioiden seuraamisessa pääasiassa esimiesvalvontaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kyseiset rikosasiat tarkastaa tutkinnanjohtaja kaksi kertaa vuodessa. Tämän lisäksi poliisilaitoksen oikeusyksikkö tarkastaa juttujen viipymistä ja antaa niistä palautteen poliisipäällikölle ja poliisilinjalle. Kaksi kertaa vuodessa tapahtuva seuranta parantaa esimiesten tietoisuutta esitutkintojen suorittamisista ja sillä pyritään estämään esitutkintojen aiheeton viivästyminen.

Etukäteen saaduissa esitutkintapäätöksissä havaintona oli, ette ne oli pääsääntöisesti perusteltu riittävän kattavasti. Otanta oli kuitenkin varsin pieni ja iso osa päätöksiä koski tutkinnan keskeyttämistä.

Kahdessa tapauksessa (5800/S/968/20 ja 5800/S/721/20) todettiin, että päätöksistä puuttuvat varsinaiset perustelut. Päätöksissä viitataan lähinnä vain yleisiin säännöksiin. Vaikka ilmoitukset olisivat laaduiltaan sellaisia, etteivät ne johda esitutkintaan (kuten näissä tapauksissa oli), tulisi päätökset kuitenkin riittävän kattavasti perustella esitutkintalain 11 luvun 1 §:n mukaisesti, jotta päätös olisi ymmärrettävissä ilman tutkintailmoitukseen tutustumistakin.

Kahden päätöksen (5800/S/6639/19 ja 5800/S/6457/19) osalta keskusteltiin poliisin roolista sovittelussa

6. Telepakkokeinoasiat ja niiden valvonta

Tältä osin on laadittu erillinen pöytäkirja.

7. Valvonta- ja hälytyssektori

Pätsi kertoi toimintavalmiusajoista, jotka voivat harva-alueella muodostua varsin pitkiksi. Pätsin mukaan kenttätoiminnassa kuljetusmatkat ovat joskus todella

pitkiä. Resurssit ovat kentällä vähäiset, eikä niissä ole juurikaan pelivaraa. Monesti joudutaan poistumien takia kutsumaan poliiseja ylitöihin.

Yhteistyö Oulun hätäkeskuksen kanssa toimii, eikä kenttätoiminnassa ole Pätsin mukaan tullut sen suhteen ilmi ongelmia. Poliisiautoissa on nykyään päätteet, joiden kautta poliisit voivat tehdä omia kyselyjä. Poliisin johtokeskus sijaitsee Oulussa ja sitä pidettiin hyvin toimivana ja ammattitaitoisena. Pelkosen mukaan on olemassa yhteisötyöryhmä Oulun hätäkeskuksen, Oulun ja Lapin poliisilaitosten kesken.

Pätsin mukaan operatiivisen toiminnan osalta on kiinnitetty huomiota viestinnän tehostamiseen.

Pätsi mainitsi haasteina suppean tutkinnan lisääntyminen kenttätoiminnassa. Lisäksi vankikuljetukset työllistävät. Tämä johtuu paljolti lakimuutoksesta, jonka mukaan tutkintavankeja ei lähtökohtaisesti saa säilyä enempää kuin 7 vuorokautta poliisivankilassa. Myös tutkijat joutuvat enemmän käymään Oulussa kuulustelemassa epäiltyjä tutkintavankeja. Lisäksi haasteena kenttätoiminnassa on Pätsin mukaan se, että erilaisiin koulutuksiin kuluva aika on koko ajan kasvanut.

Etukäteisaineistossa olleista kiinniottopöytäkirjoista todettiin, että yleensä kiinniotot (sekä YJT- että rikosperusteiset) oli tarkistetuissa tapauksissa perusteltu riittävän kattavasti. Muutamissa yksittäistapauksissa erityiset edellytykset (jatkamis- ja sotkemisvaara) olisi voitu avata hieman konkreettisemmin kuin pelkästään viittaamalla esimerkiksi jatkamisvaaraan.

Positiivisia havaintoja kirjauksista olivat muun muassa tapaukset, joissa poliisilakiperusteisesti kiinniotetuille oli annettu muutakin juotavaa kuin pelkkää vettä. Ja lisäksi oli annettu syötävää. Sairauksien, vammojen sekä terveydenhuollon osalta kirjaukset näyttivät olevan riittäviä. Erityisesti todettiin, että eräissä tapauksissa näkyi ilmeinen pyrkimys huolehtia kiinniotettujen terveydestä. Esimerkiksi kiinniotetulle oli erikseen tarjottu mahdollisuutta hakeutua lääkäriin kiinnioton päättymisen jälkeen.

8. Lupahallinto

Lupahallinto koostuu lupapalveluista ja lupavalvonnasta. Lupapalveluissa työskentelee sektorinjohtajan lisäksi 28 henkilöä. Lupavalvonnassa puolestaan työskentelee yksi komisario sekä yhdeksän muuta henkilöä. Heistä viisi ovat poliiseja. Lupahenkilöstä työskentelee Partasen mukaan 13 toimipaikassa. Muonio, Pello, Posio, Salla ja Ylitornio ovat yhden lupasihteerin toimipaikkoja ja saattavat olla kiinni 1-2 päivää viikossa ja kesällä kokonaan. Lapissa on vain neljä kuntaa, joissa ei ole ollenkaan saatavilla poliisin lupapalveluja.

Partasen mukaan viime vuosi oli poikkeuksellinen huippuvuosi lupahallinnon lupamäärissä. Tänä vuonna lupahakemusten määrä on laskenut selvästi. Lapin erityispiirre on aselupahakemusten suuri osuus eli 18 % kaikista luvista. Muualla maassa aselupahakemusten määrä on noin 7 %.

Partasen mukaan harvasta asutuksesta huolimatta sähköinen asiointi on vähäisempää kuin muilla poliisilaitoksilla. Harva-alueilla rikostorjunnan päällystö ja alipäällystö joutuvat vähäisistä resursseista johtuen hoitamaan lupa-asioita (esimerkiksi peruutukset). Järjestely on Partasen mukaan toiminut hyvin.

Haapamäki otti esille ajokorttilain uudistuksen, jonka mukaan ajokiellot määrää poliisi. Partasen mukaan uuden lain soveltaminen on toiminut pääosin hyvin. Alussa tietojärjestelmä ei kuitenkaan toiminut, mutta nämä ongelmat on saatu korjattua. Partasen mukaan rikosasian käsittelyn viivästyksiä on kuitenkin ilmennyt, jolloin myös ajokielto voi venyä. Esimerkiksi ns. vakavissa piittaamattomuuksissa yleensä kestää 4-5 viikkoa ennen kuin käynyt syyttäjä vahvistaa sakon, ja joskus on jouduttu kiirehtimään syyttäjiä.

Partasen mukaan poliisilaitoksella on reaaliaikainen seuranta sen hallussa olevista haltuun otetuista ampuma-aseista. Jokainen toimipaikka tarkistaa omat varastonsa säännöllisesti. Prosessit ovat Partasen mukaan kunnossa, eikä poliisin hallussa pitäisi olla sellaisia aseita, jotka liittyvät kovin vanhoihin tapauksiin.

9. Toimenpiteet

Oikeusasiamies totesi, että etukäteisaineiston herättämät ja muut kysymykset käsiteltiin riittävässä laajuudessa tarkastuksen aikana, eikä tarkastus antanut hänelle tarkastuksen aikana todetun lisäksi aihetta muihin toimenpiteisiin.